Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 26. septembra 2024*

„Pritožba – Državne pomoči – Shema pomoči, ki jo je Zvezna republika Nemčija izvajala v korist velikih odjemalcev električne energije – Oprostitev plačila omrežnine za obdobje 2012–2013 – Sklep, s katerim je shema pomoči razglašena za nezdružljivo z notranjim trgom – Ničnostna tožba – Rok za vložitev tožbe – Dopustnost – Člen 107(1) PDEU – Pojem ‚državna pomoč‘ – Državna sredstva – Davku podobna dajatev ali druge obvezne dajatve“

V združenih zadevah C-795/21 P in C-796/21 P,

zaradi dveh pritožb na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vloženih 16. decembra 2021,

WEPA Hygieneprodukte GmbH s sedežem v Arnsbergu (Nemčija),

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, nekdanji Wepa Leuna in Wepa Papierfabrik Sachsen, s sedežem v Arnsbergu,

ki ju zastopajo H. Janssen, D. Salm in A. Vallone, Rechtsanwälte,

pritožnici v zadevi C-795/21 P,

drugi stranki v postopku sta

Evropska komisija, ki jo zastopajo K. Herrmann, C. Kovács in T. Maxian Rusche, agenti, skupaj s H. Heinrichom, Rechtsanwalt,

tožena stranka na prvi stopnji,

Zvezna republika Nemčija, ki jo zastopata J. Möller in R. Kanitz, agenta,

intervenientka na prvi stopnji,

in

Zvezna republika Nemčija, ki jo zastopata J. Möller in R. Kanitz, agenta,

pritožnica v zadevi C-796/21 P,

druge stranke v postopku so

* Jezik postopka: nemščina.

WEPA Hygieneprodukte GmbH s sedežem v Arnsbergu,

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, nekdanji Wepa Leuna in Wepa Papierfabrik Sachsen, s sedežem v Arnsbergu,

ki ju zastopajo H. Janssen, D. Salm in A. Vallone, Rechtsanwälte,

tožeči stranki na prvi stopnji,

Evropska komisija, ki jo zastopajo K. Herrmann, C. Kovács in T. Maxian Rusche, agenti,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Jürimäe (poročevalka), predsednica senata, K. Lenaerts, predsednik Sodišča v funkciji sodnika tretjega senata, N. Piçarra, N. Jääskinen in M. Gavalec, sodniki,

generalna pravobranilka: L. Medina,

sodni tajnik: D. Dittert, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 28. junija 2023,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 9. novembra 2023

izreka naslednjo

Sodbo

1 Družba WEPA Hygieneprodukte GmbH in družba WEPA Deutschland GmbH & Co. KG (v nadaljevanju skupaj: družbi WEPA) s pritožbo v zadevi C-795/21 P predlagata razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 6. oktobra 2021, WEPA Hygieneprodukte in drugi/Komisija (T-238/19, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2021:648), s katero je to zavrnilo njuno tožbo za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije (EU) 2019/56 z dne 28. maja 2018 o shemi pomoči SA.34045 (2013/C) (ex 2012/NN), ki jo je Nemčija izvedla za pasovne odjemalce na podlagi člena 19 uredbe StromNEV (UL 2019, L 14, str. 1, v nadaljevanju: sporni sklep).

2 Zvezna republika Nemčija s pritožbo v zadevi C-796/21 P predlaga razveljavitev izpodbijane sodbe.

3 Evropska komisija z nasprotnima pritožbama v zadevah C-795/21 P in C-796/21 P prav tako predlaga razveljavitev izpodbijane sodbe.

Pravni okvir

4 V uvodni izjavi 39 Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 [PDEU] (UL 2015, L 248, str. 9) je navedeno:

„Zaradi preglednosti in pravne varnosti je primerno, da se javnosti omogoči dostop do podatkov o sklepih Komisije, hkrati pa se ohranja načelo, da se sklepi v primerih državne pomoči naslovijo na zadevno državo članico. Primerno je, da se objavijo vsi sklepi, ki bi lahko vplivali na interese zainteresiranih strank, v celoti ali v povzetku, ali da so izvodi takšnih sklepov dani na razpolago zainteresiranim strankam, če takšni sklepi niso bili objavljeni ali če niso bili objavljeni v celoti.“

5 Člen 1(h) te uredbe določa:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

(h) ‚zainteresirana stranka‘ pomeni katero koli državo članico in katero koli osebo, podjetje ali združenje podjetij, na katerih interese bi lahko dodelitev pomoči vplivala, predvsem upravičenca pomoči, konkurenčna podjetja in poklicna združenja.“

6 Člen 32 navedene uredbe, naslovljen „Objava sklepov“, v odstavku 3 določa:

„Komisija objavi v *Uradnem listu Evropske unije* sklepe, sprejete na podlagi člena 8(1) in (2) ter člena 9.“

Dejansko stanje in sporni sklep

7 Dejansko stanje spora, kakor je predstavljeno v točkah od 1 do 22 izpodbijane sodbe, je mogoče povzeti tako, kot sledi v nadaljevanju.

Zadevni zakonodajni in regulativni ukrepi

Sistem omrežnin pred uvedbo spornih ukrepov

8 Člen 21 Energiewirtschaftsgesetz (zakon o zaščiti oskrbe z energijo), kakor je bil spremenjen z Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (zakon o spremembi energetskih predpisov) z dne 26. julija 2011 (BGBl. 2011 I, str. 1554), vendar pred spremembami, izvedenimi z Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (zakon o razvoju trga električne energije) z dne 26. julija 2016 (BGBl. 2016 I, str. 1786) (v nadaljevanju: EnWG iz leta 2011), je med drugim določal, da morajo biti omrežnine primerne, nediskriminatorne in pregledne ter da morajo temeljiti na stroških učinkovitega upravljanja omrežja.

9 Člen 24 EnWG iz leta 2011 je zvezno vlado pooblastil, da z uredbo predpiše podrobna pravila o splošni metodi za izračun omrežnin na eni strani in ureditev posebnih primerov uporabe omrežja ter pogojev, pod katerimi lahko regulativni organ dovoli ali prepove individualne omrežnine, na drugi strani.

10 Člen 17 Stromnetzentgeltverordnung (zvezna uredba o omrežninah za elektroenergetsko omrežje) z dne 25. julija 2005 (BGBl. 2005 I, str. 2225, v nadaljevanju: uredba StromNEV iz leta 2005) opredeljuje metodo izračuna, ki jo morajo operaterji omrežja uporabiti za določitev splošnih omrežnin. Gre za metodo, ki ima dve fazi, in sicer se najprej določijo različni elementi letnih stroškov vseh omrežij, nato pa se izračunajo splošne omrežnine na podlagi skupnih letnih stroškov omrežja.

11 Pri določitvi splošnih omrežnin se upoštevata dva elementa, in sicer „funkcija istočasnosti“, ki odraža verjetnost, da posamezna poraba uporabnika prispeva k letni konični obremenitvi zadevne omrežne ravni, in zgornja meja prihodkov operaterja, ki jo določi Bundesnetzagentur (zvezna agencija za omrežja, Nemčija) (v nadaljevanju: BNetzA) na podlagi primerjalne analize z drugimi operaterji omrežja, z namenom preprečiti, da bi se stroški, ki so posledica neučinkovitosti, kompenzirali z omrežninami.

12 Člen 19 uredbe StromNEV iz leta 2005 določa individualne omrežnine za skupine uporabnikov, katerih profili porabe in obremenitve se zelo razlikujejo od profilov drugih uporabnikov (v nadaljevanju: netipični uporabniki). Pri teh omrežninah se v skladu z načelom, po katerem omrežnine odražajo stroške omrežja, upošteva prispevek teh atipičnih uporabnikov k zmanjšanju ali preprečevanju rasti teh stroškov.

13 V zvezi s tem člen 19(2) uredbe StromNEV iz leta 2005 uvaja individualne omrežnine za naslednji skupini netipičnih uporabnikov:

– uporabnike, katerih prispevek za konične stroške se lahko znatno razlikuje od istočasne letne konične obremenitve vseh drugih uporabnikov, priključenih na isti ravni omrežja, to je uporabnike, ki sistematično porabljajo električno energijo zunaj konic (v nadaljevanju: aciklični odjemalci), in

– uporabnike, katerih letna poraba električne energije znaša najmanj 7000 ur uporabe in več kot 10 gigavatnih ur (v nadaljevanju: pasovni odjemalci).

14 Uredba StromNEV iz leta 2005 je do spremembe z EnWG iz leta 2011 določala, da se acikličnim in pasovnim odjemalcem zaračunavajo individualne omrežnine, ki so se izračunavale v skladu z „metodo fizične poti“, ki jo je pripravila BNetzA. Pri navedeni metodi so se upoštevali stroški omrežja, ki so jih povzročili aciklični in pasovni odjemalci, uporabljena pa je bila minimalna omrežnina v višini 20 % objavljene splošne omrežnine (v nadaljevanju: minimalna omrežnina). Zadnjenavedena omrežnina je zagotavljala nadomestilo za upravljanje omrežja, na katero so bili ti odjemalci priključeni, kadar je bila individualna omrežnina, izračunana po metodi fizične poti, nižja od te minimalne omrežnine ali celo blizu nič.

Sporni ukrepi

15 V skladu s členom 19(2), drugi in tretji stavek, uredbe StromNEV iz leta 2005, kakor je bila spremenjena z EnWG iz leta 2011, so bile od 1. januarja 2011, datuma retroaktivne uporabe te določbe, individualne omrežnine za pasovne odjemalce ukinjene in nadomeščene s popolno oprostitvijo obveznosti plačila omrežnin (v nadaljevanju: sporna oprostitev), ki je bila odobrena z dovoljenjem pristojnega regulativnega organa, in sicer BNetzA ali regulativnega organa zadevne dežele. Strošek te oprostitve je bremenil operaterje prenosnih ali distribucijskih sistemov glede na raven omrežja, na katero so bili priključeni upravičenci.

16 V skladu s členom 19(2), šesti in sedmi stavek, uredbe StromNEV iz leta 2005, kakor je bil spremenjen z EnWG iz leta 2011, so morali operaterji prenosnega sistema operaterjem distribucijskega sistema povrniti izgubo, ki je nastala zaradi sporne oprostitve, in medsebojno pobotati stroške, ki so nastali zaradi te oprostitve, s finančnim nadomestilom v skladu s členom 9 Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (zakon o soproizvodnji toplotne in električne energije) z dne 19. marca 2002 (BGBl. 2002 I, str. 1092), tako da je vsak nosil enako finančno breme, izračunano glede na količino električne energije, ki jo je dobavil končnim odjemalcem, priključenim na svoje omrežje.

17 Od leta 2012 je bil z odločbo BNetzA z dne 14. decembra 2011 (BK8-11-024) (v nadaljevanju: odločba BNetzA iz leta 2011) vzpostavljen mehanizem financiranja. V skladu s tem mehanizmom so operaterji distribucijskega sistema od končnih odjemalcev ali dobaviteljev električne energije prejeli dodatno dajatev (v nadaljevanju: sporna dodatna dajatev), katere znesek je bil prenakazan operaterjem prenosnih sistemov kot nadomestilo za izgubo prihodkov, ki je nastala zaradi sporne oprostitve.

18 Znesek sporne dodatne dajatve so vsako leto vnaprej izračunali operaterji prenosnih sistemov na podlagi metode, ki jo je določila BNetzA. Znesek za leto 2012, prvo leto izvajanja mehanizma, je določila neposredno BNetzA.

19 Te določbe se niso uporabljale za stroške oprostitve za leto 2011, zato je moral vsak operater prenosnega in distribucijskega sistema nositi izgube v zvezi s to oprostitvijo za to leto.

Sistem omrežnine po spornih ukrepih

20 Med upravnim postopkom, na podlagi katerega je bil sprejet sporni sklep, je bila sporna oprostitev najprej razglašena za nično s sodnima odločbama Oberlandesgericht Düsseldorf (višje deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) z dne 8. maja 2013 in Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) z dne 6. oktobra 2015. Navedena oprostitev je bila nato s 1. januarjem 2014 razveljavljena z uredbo StromNEV iz leta 2005, kakor je bila spremenjena z Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (uredba o spremembi več uredb na področju energetike) z dne 14. avgusta 2013 (BGBl. 2013 I, str. 3250) (v nadaljevanju: uredba StromNEV iz leta 2013). Z uredbo StromNEV iz leta 2013 so bile za naprej ponovno uvedene individualne omrežnine, izračunane po metodi fizične poti, z uporabo – namesto minimalne omrežnine – standardnih omrežnin v višini 10, 15 oziroma 20 % splošnih omrežnin glede na porabo električne energije (7000, 7500 oziroma 8000 ur letne uporabe omrežja).

21 Z uredbo StromNEV iz leta 2013 je bila uvedena prehodna ureditev, ki je veljala od 22. avgusta 2013 in se je retroaktivno uporabljala za pasovne odjemalce, ki še niso bili deležni sporne oprostitve za leti 2012 in 2013. Namesto individualnih omrežnin, izračunanih po metodi fizične poti in minimalne omrežnine, je navedena ureditev določala izključno uporabo teh standardnih omrežnin.

Upravni postopek in sporni sklep

22 Komisija je po več pritožbah 4. maja 2013 objavila svoj sklep o začetku postopka na podlagi člena 108(2) PDEU v zvezi s shemo pomoči, ki temelji na spornih ukrepih (UL 2013, C 128, str. 43).

23 Po postopku, v katerem so Zvezna republika Nemčija in druge zainteresirane stranke predložile svoje pripombe, je Komisija 28. maja 2018 sprejela sporni sklep.

24 S tem sklepom je Komisija ugotovila, da je Zvezna republika Nemčija od 1. januarja 2012 do 31. decembra 2013 nezakonito dodelila državne pomoči v obliki sporne oprostitve.

25 Natančneje, Komisija je ugotovila, da znesek državne pomoči ustreza stroškom omrežja, ki so jih oproščeni pasovni odjemalci dejansko povzročili v letih 2012 in 2013, oziroma ustreza minimalnim omrežninam, če ti stroški znašajo manj kot te minimalne omrežnine.

26 Poleg tega je Komisija navedla, da zadevna državna pomoč ni združljiva z notranjim trgom, saj ne izpolnjuje pogojev nobene od izjem iz člena 107(2) in (3) PDEU in se ne more šteti za združljivo iz katerega koli drugega razloga.

27 Zato je Komisija odločila, da:

– sporna oprostitev pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, če so bili pasovni odjemalci oproščeni plačila omrežnin, ki ustrezajo stroškom omrežja, ki so jih povzročili, ali plačila minimalnih omrežnin, če so ti stroški omrežja znašali manj kot te minimalne omrežnine;

– je Zvezna republika Nemčija zadevno pomoč izvajala v nasprotju s členom 108(3) PDEU, pri čemer je ta pomoč nezdružljiva z notranjim trgom;

– individualna pomoč, dodeljena v okviru zadevne sheme, ne pomeni državne pomoči, če je takrat, ko je bila dodeljena, izpolnjevala pogoje iz uredbe o pomočeh „de minimis“, ki je bila sprejeta v skladu s členom 2 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov [107] in [108 PDEU] za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 312), in

– mora Zvezna republika Nemčija, na eni strani, od upravičencev izterjati nezdružljivo pomoč, ki je bila dodeljena na podlagi zadevne sheme pomoči, vključno z obrestmi, in na drugi strani, od dneva sprejetja spornega sklepa ustaviti vsa še neizvedena izplačila na podlagi te sheme.

Tožba pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

28 Družbi WEPA sta 9. aprila 2019 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa.

29 S sklepom predsednika šestega senata Splošnega sodišča z dne 30. avgusta 2019 je bila Zvezni republiki Nemčiji dovoljena intervencija v podporo predlogom teh družb v skladu s predlogom te države članice.

30 Družbi WEPA sta v utemeljitev svojih tožb navedli en sam tožbeni razlog, in sicer neobstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, ker sporna oprostitev ni bila financirana iz državnih sredstev.

31 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo odločilo, da je tožba dopustna, nato pa zavrnilo ta tožbeni razlog ter posledično ničnostno tožbo v celoti.

Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

32 Družbi WEPA s pritožbo v zadevi C-795/21 P Sodišču predlagata, naj:

– razveljavi izpodbijano sodbo;

– razglasi sporni sklep za ničen ali podredno zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču;

– Komisiji naloži plačilo stroškov postopka pred Splošnim sodiščem in Sodiščem.

33 Zvezna republika Nemčija Sodišču predlaga, naj ugodi pritožbi v zadevi C-795/21 P in Komisiji naloži plačilo stroškov.

34 Komisija Sodišču predlaga, naj pritožbo v zadevi C-795/21 P zavrne in družbama WEPA naloži plačilo stroškov.

35 Zvezna republika Nemčija s pritožbo v zadevi C-796/21 P Sodišču predlaga, naj:

– razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem je bila ničnostna tožba zavrnjena kot neutemeljena;

– sporni sklep razglasi za ničen in

– Komisiji naloži plačilo stroškov postopka pred Splošnim sodiščem in Sodiščem.

36 Družbi WEPA Sodišču predlagata, naj ugodi pritožbi v zadevi C-796/21 P.

37 Komisija Sodišču predlaga, naj pritožbo v zadevi C-796/21 P zavrne in Zvezni republiki Nemčiji naloži plačilo stroškov.

38 Komisija z nasprotnima pritožbama v zadevah C-795/21 P in C-796/21 P Sodišču predlaga, naj:

– razveljavi izpodbijano sodbo;

– razglasi ničnostno tožbo za nedopustno;

– v zadevi C-795/21 P družbama WEPA naloži plačilo stroškov postopka pred Sodiščem in Splošnim sodiščem ter

– v zadevi C-796/21 P Zvezni republiki Nemčiji in družbama WEPA naloži plačilo stroškov pred Sodiščem oziroma Splošnim sodiščem.

39 Družbi WEPA in Zvezna republika Nemčija predlagata, naj se nasprotni pritožbi zavrneta in naj se Komisiji naloži plačilo stroškov.

40 S sklepom predsednika Sodišča z dne 18. aprila 2023 sta bili zadevi C-795/21 P in C-796/21 P združeni za ustni postopek in izdajo sodbe.

Nasprotni pritožbi

41 Z nasprotnima pritožbama, ki ju je vložila Komisija, se izpodbija dopustnost tožbe na prvi stopnji, kar je predhodno vprašanje glede na vsebinska vprašanja, ki so izpostavljena v glavnih pritožbah. Zato je treba najprej preučiti nasprotni pritožbi (glej v tem smislu sodbo z dne 3. decembra 2020, Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo in drugi, C-461/18 P, EU:C:2020:979, točka 43).

42 Komisija v utemeljitev svojih nasprotnih pritožb navaja dva pritožbena razloga.

Prvi pritožbeni razlog

Trditve strank

43 Komisija s prvim pritožbenim razlogom, navedenim v podporo nasprotnih pritožb, Splošnemu sodišču očita, da je v točkah od 36 do 43 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, ker je pojem „objava“ v smislu člena 263, šesti odstavek, PDEU razlagalo široko. Splošno sodišče naj bi tako napačno menilo, da vsaka objava v Uradnem listu ustreza temu pojmu ne glede na to, ali je taka objava pogoj za začetek veljavnosti zadevnega akta v skladu s členom 297 PDEU in ali je predvidena v sami Pogodbi.

44 Na prvem mestu, razlaga Splošnega sodišča naj bi bila v nasprotju s sodno prakso Sodišča, kot izhaja iz sodbe z dne 17. maja 2017, Portugalska/Komisija (C-339/16 P, EU:C:2017:384, točke od 34 do 40), ter sklepov z dne 31. januarja 2019, Iordăchescu/Parlament in drugi (C-426/18 P, EU:C:2019:89, točka 22), in z dne 5. septembra 2019, Fryč/Komisija (C-230/19 P, EU:C:2019:685, točka 15). V tej sodni praksi naj bi Sodišče potegnilo vzporednico med členom 263, šesti odstavek, PDEU in členom 297 PDEU v tem smislu, da rok za vložitev tožbe začne teči z objavo zadevnega akta le, če je ta objava pogoj za začetek veljavnosti tega akta in če je določena s Pogodbo.

45 Ta pristop naj bi potrjevale jezikovna, sistematska in teleološka razlaga člena 263, šesti odstavek, PDEU.

46 Kar zadeva, na eni strani, besedilo te določbe, Komisija trdi, da se v vseh jezikovnih različicah, razen v nemški, izraza „objava“ in „uradno obvestilo“ pojavljata tako v členu 263, šesti odstavek, PDEU kot tudi v členu 297 PDEU, kar dokazuje obstoj vzporednosti med tema določbama.

47 Na drugi strani, kar zadeva smisel in namen člena 263, šesti odstavek, PDEU, naj bi bili roki za vložitev tožbe, predpisani s to določbo, del cilja pravne varnosti. Če bi pravni subjekt želel izpodbijati akt, bi to načeloma moral storiti v dveh mesecih od datuma, ko je bil seznanjen s končno različico njegove vsebine. V primeru splošnih aktov, ki niso naslovljeni na določene osebe, naj bi bil ta datum datum objave v Uradnem listu. Za akte, v katerih je naveden naslovnik, naj bi bil navedeni datum datum, ko je bil naslovnik uradno obveščen. Če gre za akt, katerega objava ali uradno obvestilo ni potrebno, bi lahko to, da se z njim oseba seznani, le izjemoma in podredno pomenilo dogodek, ki sproži začetek teka roka za vložitev tožbe. Tako naj bi vzporednost med členom 263, šesti odstavek, PDEU in členom 297 PDEU zagotavljala, da poznejša objava akta v Uradnem listu v informativne namene ne bi povzročila podaljšanja rokov za vložitev tožbe in posledično pravne negotovosti.

48 Na drugem mestu, objava sklepa Komisije, s katerim se konča formalni postopek preiskave, v Uradnem listu se naj ne bi smela izenačiti z „objavo“ v smislu člena 297(2), drugi pododstavek, PDEU. Zato naj ne bi pomenila začetka teka roka za vložitev tožbe.

49 Po eni strani naj bi bil tak sklep naslovljen na zadevno državo članico in naj bi bila o njem uradno obveščena le ona. V skladu s členom 297(2), tretji pododstavek, PDEU naj bi začel veljati s tem uradnim obvestilom in ne z objavo v Uradnem listu, katere namen naj bi bil zgolj obveščanje javnosti, vključno z upravičenci do pomoči, od katerih bi morala zadevna država članica to pomoč izterjati celo pred objavo sklepa. Po drugi strani naj ta objava ne bi izhajala iz Pogodbe DEU, temveč iz člena 32 Uredbe 2015/1589 v povezavi z njeno uvodno izjavo 39. V teh okoliščinah naj bi se bilo treba za določitev začetka teka roka za vložitev tožbe, v katerem lahko podjetje upravičenec izpodbija sklep, s katerim se konča formalni postopek preiskave, opreti na dejansko seznanitev s tem sklepom. Če ni predhodne seznanitve, ki jo je mogoče dokazati, naj bi se datum objave akta v Uradnem listu na podlagi pravne fikcije štel za datum dejanske seznanitve.

50 Na tretjem mestu, Komisija navaja vrsto trditev, ki po njenem mnenju utemeljujejo njeno razlago člena 263, šesti odstavek, PDEU.

51 Prvič, sklicuje se na sistematiko te določbe, da bi dokazala, da sta objava akta in uradno obvestilo o aktu izenačena in da je seznanitev podredni dogodek v primerjavi s prvima dvema. To razmerje podrednosti naj bi bilo z razlago Splošnega sodišča porušeno, saj bi moral, če bi bila objava na podlagi člena 32 Uredbe 2015/1589 enakovredna objavi na podlagi člena 297(1) PDEU, rok za vložitev tožbe začeti teči na dan te objave tudi za zadevno državo članico in kljub uradnemu obvestilu.

52 Drugič, Komisija meni, da razlaga, ki jo je sprejelo Splošno sodišče, pripelje do neenakosti orožij med podjetji, od katerih je bila pomoč izterjana, in njihovimi konkurenti, ki pomoči niso prejeli. Medtem ko naj bi prvi v praksi od zadevne države članice prejeli izvod sklepa, naj bi morali drugi v skladu s členom 32 Uredbe 2015/1589 počakati na objavo sklepa v Uradnem listu, tako da bi bili dejanski roki za vložitev tožbe za ta podjetja drugačni. Taka razlaga naj bi povzročila tudi neenakost med Komisijo in podjetji, od katerih je treba pomoč izterjati. Komisija naj bi namreč imela dva meseca časa, da odgovori na tožbo, ki jo vloži podjetje upravičenec, medtem ko naj bi imela ta podjetja zaradi te razlage več časa za pripravo tožbe.

53 Tretjič, Splošno sodišče naj bi napačno razlagalo sodbo z dne 10. marca 1998, Nemčija/Svet (C-122/95, EU:C:1998:94). Drugače od spornega sklepa naj namreč v odločbi, ki se je obravnavala v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, ne bi bil naveden noben naslovnik.

54 Četrtič, v točki 38 izpodbijane sodbe, v kateri je Splošno sodišče poudarilo, da sta družbi WEPA lahko legitimno pričakovali, da bo sporni sklep objavljen v Uradnem listu, naj se ne bi upoštevalo, da so roki za vložitev tožbe del kogentnega prava.

55 Zvezna republika Nemčija in družbi WEPA trdijo, da je prvi pritožbeni razlog neutemeljen.

Presoja Sodišča

56 Komisija s prvim pritožbenim razlogom, navedenim v utemeljitev nasprotnima pritožbama, izpodbija utemeljenost presoj Splošnega sodišča v točkah od 36 do 43 izpodbijane sodbe. Po njenem mnenju v nasprotju z odločitvami Splošnega sodišča v teh točkah rok za tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa za družbi WEPA ni začel teči od datuma objave tega sklepa v Uradnem listu, temveč od datuma, ko sta se ti družbi dejansko seznanili s tem sklepom.

57 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točkah od 36 do 43 izpodbijane sodbe zavrnilo ugovor nedopustnosti, ki ga je Komisija uveljavljala zaradi prepozne vložitve tožbe družb WEPA za razglasitev ničnosti spornega sklepa.

58 Iz povezane razlage točk od 36 do 38 navedene sodbe izhaja, da je Splošno sodišče menilo, da rok za vložitev tožbe v obravnavani zadevi teče od datuma objave spornega sklepa v Uradnem listu, torej 16. januarja 2019, in da je bil ta rok upoštevan.

59 V podporo tej ugotovitvi je Splošno sodišče v točki 37 navedene sodbe spomnilo, da je merilo dneva seznanitve z aktom kot začetek teka tega roka podredno glede na merili objave ali uradnega obvestila o aktu. Čeprav je poudarilo, da objava spornega sklepa ni bila pogoj za njegovo učinkovanje, je v točki 38 iste sodbe navedlo, da je ta sklep moral biti objavljen v Uradnem listu v skladu s členom 32(3) Uredbe 2015/1589, tako da sta lahko družbi WEPA legitimno pričakovali, da bo navedeni sklep objavljen.

60 V zvezi s tem je treba spomniti, da se v skladu s členom 263, šesti odstavek, PDEU „[p]ostopki iz tega člena […] glede na posamezni primer sprožijo v dveh mesecih od objave akta ali njegovega uradnega obvestila tožniku, če tega ni bilo, pa od dneva, ko je zanj izvedel“.

61 Iz besedila te določbe, zlasti iz izrazov „glede na posamezni primer“ in „če tega ni bilo“, jasno izhaja, da je začetek teka roka za vložitev tožbe določen glede na zadevni položaj in da so tri merila za začetek teka tega roka razvrščena hierarhično.

62 Tako začne rok za vložitev ničnostne tožbe primarno teči od objave akta ali njegovega uradnega obvestila tožniku. Ti dve glavni merili sta v okviru te določbe izenačeni, saj nobeno od njiju ni podredno v razmerju do drugega (glej v tem smislu sodbo z dne 17. maja 2017, Portugalska/Komisija, C-339/16 P, EU:C:2017:384, točka 38).

63 Po drugi strani, kot je Splošno sodišče pravilno poudarilo v točki 37 izpodbijane sodbe, je merilo dneva seznanitve z izpodbijanim aktom kot začetek teka roka za vložitev tožbe podredno glede na merili objave ali uradnega obvestila o tem aktu (glej v tem smislu sodbo z dne 10. marca 1998, Nemčija/Svet, C-122/95, EU:C:1998:94, točka 35), kar poleg tega v obravnavani zadevi ni sporno.

64 V obravnavani zadevi je bil sporni sklep, s katerim se je končal formalni postopek preiskave državne pomoči, naslovljen na zadevno državo članico, in sicer na Zvezno republiko Nemčijo, ki je bila o njem uradno obveščena v skladu s členom 297(2), tretji pododstavek, PDEU. Hkrati je bil ta sklep objavljen v Uradnem listu v skladu s členom 32(3) Uredbe 2015/1589.

65 V takem primeru iz sodne prakse Sodišča izhaja, da za naslovnika akta, o katerem ga je bilo treba uradno obvestiti, torej za zadevno državo članico, rok za vložitev ničnostne tožbe teče od datuma tega uradnega obvestila, in to kljub temu, da je akt objavljen tudi v Uradnem listu (glej v tem smislu sodbo z dne 17. maja 2017, Portugalska/Komisija, C-339/16 P, EU:C:2017:384, točka 37).

66 Po drugi strani iz jezikovne, teleološke in sistematične razlage člena 263, šesti odstavek, PDEU v povezavi s sodno prakso Sodišča izhaja, da rok za vložitev ničnostne tožbe za druge zainteresirane stranke, kakršni sta družbi WEPA, teče od objave akta v Uradnem listu, tudi če ta objava ne temelji na členu 297(2), drugi pododstavek, PDEU, temveč na določbi sekundarne zakonodaje, kot je člen 32(3) Uredbe 2015/1589.

67 Prvič, ugotoviti je namreč treba, da besedilo člena 263, šesti odstavek, PDEU omenja „objavo“ aktov na splošno (glej v tem smislu sodbo z dne 26. septembra 2013, PPG in SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, točka 31). Tako to besedilo na ta pojem ne veže nobenega posebnega pogoja, zlasti kar zadeva pravno podlago te obveznosti objave.

68 V zvezi s tem je res, da je Sodišče, kot trdi Komisija, med drugim odločilo, da se pojem „objava“ v smislu člena 263, šesti odstavek, PDEU nanaša na objavo v Uradnem listu, ki je pogoj za začetek veljavnosti akta in je predvidena v Pogodbi DEU (glej v tem smislu sodbo z dne 17. maja 2017, Portugalska/Komisija, C-339/16 P, EU:C:2017:384, točka 36; sklepa z dne 31. januarja 2019, Iordăchescu/Parlament in drugi, C-426/18 P, EU:C:2019:89, točka 22, in z dne 5. septembra 2019, Fryč/Komisija, C-230/19 P, EU:C:2019:685, točka 15).

69 V nasprotju s stališčem, ki ga zagovarja Komisija, pa ni mogoče sklepati, da je pojem „objava“ v smislu člena 263, šesti odstavek, PDEU omejen na ta primer.

70 Precedensov, navedenih v točki 68 te sodbe, ni mogoče razumeti ločeno, temveč so del sodne prakse Sodišča, ki pojem „objava“ v smislu člena 263, šesti odstavek, PDEU razlaga široko. Tako poleg primera iz te točke 68 v ta pojem spada tudi objava izpodbijanega akta v Uradnem listu, ki ni obveznost, določena s Pogodbo, temveč je ustaljena praksa institucij Evropske unije (glej v tem smislu sodbo z dne 10. marca 1998, Nemčija/Svet, C-122/95, EU:C:1998:94, točki 36 in 39), ali pa objava, ki izhaja iz določbe sekundarne zakonodaje, kot je člen 32(3) Uredbe 2015/1589 (glej v tem smislu sklep z dne 25. novembra 2008, S.A.BA.R./Komisija, C-501/07 P, EU:C:2008:652, točka 23), ali celo objava na spletni strani institucije, organa, urada ali agencije Unije, če je taka objava predvidena s sekundarno zakonodajo (glej v tem smislu sodbo z dne 26. septembra 2013, PPG in SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, točke od 30 do 32).

71 Drugič, v zvezi s cilji člena 263, šesti odstavek, PDEU je treba spomniti, da so v skladu z ustaljeno sodno prakso roki za vložitev tožbe na podlagi te določbe kogentni ter jih stranke in sodišče ne morejo spreminjati. Uvedeni so bili z namenom zagotoviti pravno varnost s tem, da se preprečuje časovno neomejeno izpodbijanje aktov Unije, ki imajo pravne učinke, in da se prepreči vsakršna diskriminacija ali samovoljno ravnanje pri izvajanju sodne oblasti (glej v tem smislu sodbi z dne 12. decembra 1967, Muller-Collignon/Komisija, 4/67, EU:C:1967:51, str. 479; z dne 23. januarja 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, točka 21; sklepa z dne 16. novembra 2010, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Komisija, C-73/10 P, EU:C:2010:684, točka 52, in z dne 31. januarja 2019, Iordăchescu/Parlament in drugi, C-426/18 P, EU:C:2019:89, točka 21).

72 Po eni strani se v primeru sklepa, kot je sporni sklep, s katerim se konča formalni postopek preiskave državne pomoči, zdi, da je – drugače kot pri datumu seznanitve – datum objave akta v Uradnem listu zaradi pravne varnosti mogoče določiti objektivno in zanesljivo z vidika vseh zainteresiranih strank, ki o tem sklepu niso bile uradno obveščene. V zvezi s tem ni pomembno, ali so se lahko seznanile s tem aktom pred njegovo objavo.

73 To poleg tega pojasnjuje, zakaj ima datum objave v splošni sistematiki člena 263, šesti odstavek, PDEU in zaradi pravne varnosti prednost pred datumom seznanitve, ki je, kot je bilo opozorjeno v točki 63 te sodbe, podredno merilo za začetek teka roka za vložitev tožbe. Zato ni mogoče slediti predlogu Komisije, naj se dejansko obrne razmerje med tema dvema meriloma iz člena 263, šesti odstavek, PDEU.

74 Po drugi strani je v nasprotju z navedbami Komisije razlaga, sprejeta v točkah 66 in 70 te sodbe, tudi taka, da preprečuje vsakršno diskriminacijo ali samovoljno obravnavo pri izvajanju sodne oblasti in tako zagotavlja enakost orožij med upravičenci do državne pomoči in konkurenčnimi podjetji. Za vse te zainteresirane stranke začne namreč rok za vložitev tožbe teči na isti datum, in sicer na datum objave sklepa v Uradnem listu. Poleg tega, ker je Komisija avtorica takega sklepa in je odgovorna za njegovo objavo v Uradnem listu, se ne more utemeljeno sklicevati na domnevno neenakost orožij v svojo škodo.

75 Tretjič, kar zadeva kontekst, struktura pogodb prav tako nasprotuje strogemu vzporejanju pojmov „objava“ iz člena 263, šesti odstavek, oziroma iz člena 297(2), drugi pododstavek, PDEU, ki ga predlaga Komisija. V zvezi s tem namreč zadostuje ugotovitev, da čeprav ti določbi spadata v naslov I šestega dela Pogodbe DEU, ne urejata istega predmeta. Medtem ko je prva določba v poglavju 1, ki je posvečeno institucijam, in natančneje v oddelku 5, ki je posvečen Sodišču Evropske unije, je druga določba v poglavju 2, ki je posvečeno pravnim aktom Unije in postopkom za njihovo sprejetje.

76 Iz vseh teh razlogov je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točkah od 36 do 43 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da je rok za vložitev tožbe za družbi WEPA začel teči na dan objave spornega sklepa v Uradnem listu.

77 Zato je treba prvi pritožbeni razlog, naveden v utemeljitev nasprotnih pritožb, zavrniti kot neutemeljen.

Drugi pritožbeni razlog

Trditve strank

78 Komisija z drugim pritožbenim razlogom, navedenim v utemeljitev nasprotnih pritožb, Splošnemu sodišču očita, da je v točki 41 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo.

79 Splošno sodišče naj bi s tem, da je v tej točki 41 navedlo, da „v obravnavanem primeru […] nikakor ni bilo dokazano, da [sta družbi WEPA] ‚dokazano' vedel[i] za [sporni] sklep“ pred njegovo objavo, izkrivilo dejstva in dokaze. Iz dokazov, ki jih je Komisija predložila Splošnemu sodišču, naj bi bilo namreč razvidno, da sta bili ti družbi seznanjeni z obstojem spornega sklepa pred njegovo objavo v Uradnem listu, najpozneje 26. septembra 2018.

80 Zvezna republika Nemčija in družbi WEPA menijo, da ker prvi pritožbeni razlog nasprotnih pritožb ni utemeljen, je drugi pritožbeni razlog brez pomena za izid teh pritožb. Družbi dodajata, da je ta drugi pritožbeni razlog v vsakem primeru tudi neutemeljen.

Presoja Sodišča

81 Splošno sodišče je v točki 41 izpodbijane sodbe poudarilo, da „v obravnavanem primeru […] nikakor ni bilo dokazano, da [sta družbi WEPA] ‚dokazano' vedel[i] za [sporni] sklep".

82 V zvezi s tem izraz „nikakor" kaže, da je ta razlog dodatni razlog izpodbijane sodbe. V skladu z ustaljeno sodno prakso pa trditve zoper razloge, ki so usmerjeni zoper dodatne razloge odločbe Splošnega sodišča, ne morejo povzročiti razveljavitve te odločbe in so torej brezpredmetne (sodba z dne 21. decembra 2023, United Parcel Service/Komisija, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, točka 55 in navedena sodna praksa).

83 Zato je treba drugi pritožbeni razlog, naveden v utemeljitev nasprotnih pritožb, zavrniti kot brezpredmeten.

84 Nasprotni pritožbi je torej treba zavrniti v celoti.

Glavni pritožbi

85 Družbi WEPA v utemeljitev pritožbe v zadevi C-795/21 P navajata dva pritožbena razloga, in sicer, prvič, izkrivljanje dejstev ter neupoštevanje vsebine in področja uporabe nacionalnega prava ter, drugič, neupoštevanje pogojev za obstoj državne pomoči, dodeljene „iz državnih sredstev", v smislu člena 107(1) PDEU.

86 Zvezna republika Nemčija, ki jo podpirata družbi WEPA, v utemeljitev pritožbe v zadevi C-796/21 P navaja en sam pritožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 107(1) PDEU. Ta pritožbeni razlog se v bistvu prekriva z drugim pritožbenim razlogom, ki sta ga družbi WEPA, ki ju podpira Zvezna republika Nemčija, navedli v utemeljitev svoje pritožbe v zadevi C-795/21 P.

Prvi pritožbeni razlog v zadevi C-795/21 P

Trditve strank

87 Družbi WEPA s prvim pritožbenim razlogom, ki sta ga navedli v utemeljitev svoje pritožbe, Splošnemu sodišču očitata, da je izkrivilo dejanske okoliščine ter ni upoštevalo vsebine niti področja uporabe nacionalnega prava. Ta pritožbeni razlog je formalno razdeljen na tri dele.

88 S prvim delom družbi WEPA trdita, da je Splošno sodišče v točkah 12, 66, 93 in 99 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da je BNetzA zavezujoče določila znesek sporne dodatne dajatve. Iz točk 61, 75 in 123 obrazložitve spornega sklepa naj bi bilo razvidno, da so znesek te dodatne dajatve določili operaterji omrežja. To naj bi veljalo tudi za leto 2012, za katero naj bi ti operaterji prvič pobrali navedeno dodatno dajatev. BNetzA naj ne bi nikoli naložila zneska te dodatne dajatve. V zvezi z letom 2012 naj bi BNetzA zgolj ocenila skupni znesek izgub, ki so jih utrpeli operaterji omrežja, nikakor pa naj ne bi določila zneska sporne dodatne dajatve, saj bi bilo treba za tako določitev upoštevati druge dejavnike.

89 Z drugim delom družbi WEPA v bistvu izpodbijata točko 93 izpodbijane sodbe. V nasprotju s tem, kar naj bi Splošno sodišče navedlo v tej točki, naj BNetzA operaterjem prenosnega omrežja ne bi predpisala „zelo natančne metode za izračun" sporne dodatne dajatve. Tako naj bi bila ugotovitev

Splošnega sodišča v nasprotju s točkami 61, 75 in 123 obrazložitve spornega sklepa. Predpisi BNetzA naj bi bili zelo splošni in naj bi se nanašali na predvidene izgube prihodkov v prihodnjem letu. Naj ne bi vsebovale nobene zahteve glede konkretnega načina, na katerega naj bi operaterji prenosnega sistema izračunali sporno dodatno dajatev na podlagi predvidenih izgub prihodkov.

90 S tretjim delom družbi WEPA Splošnemu sodišču očitata, da je v točkah 93, 94, 99, 106 in naslednjih izpodbijane sodbe izkrivilo dejstva, ko je navedlo, da so bile izgube prihodkov v celoti krite s sporno dodatno dajatvijo. Nacionalno pravo naj bi urejalo le vprašanje izterjave terjatev do oproščenih pasovnih odjemalcev, ki jih zaradi njihove plačilne nesposobnosti ni bilo mogoče izterjati, in naj bi izključevalo, da bi bile te terjatve krite s sporno dodatno dajatvijo. Tako naj bi izgube, povezane s plačilno nesposobnostjo teh odjemalcev, krili operaterji omrežja iz lastnih sredstev in ne iz državnih sredstev. Poleg tega naj bi morali operaterji omrežja nositi tudi druge stroške, in sicer stroške kapitala in upravne pristojbine, plačane BNetzA.

91 V svoji repliki se družbi WEPA sklicujeta tudi na manjkajočo obrazložitev v točkah 94, 99, 106 in naslednjih izpodbijane sodbe, ker Splošno sodišče ni razumljivo razložilo, niti vsaj na kratko, zakaj se ne bi smele upoštevati izgube prihodkov operaterjev omrežja, ki se niso krile s sporno dodatno dajatvijo.

92 Komisija meni, da so trije deli, navedeni v utemeljitev prvega pritožbenega razloga v zadevi C-795/21 P, očitno neutemeljeni in da so nekatere trditve vsekakor nedopustne.

Presoja Sodišča

93 Najprej, kar zadeva trditve v zvezi z napakami, ki naj bi jih Splošno sodišče storilo pri analizi nemškega prava, je treba spomniti, da iz člena 256(1), drugi pododstavek, PDEU in člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije izhaja, da je pritožba omejena na pravna vprašanja. Splošno sodišče je torej edino pristojno za ugotavljanje in presojo upoštevnih dejstev ter presojo dokazov. Presoja teh dejstev in dokazov, razen ob njihovem izkrivljanju, torej ne pomeni pravnega vprašanja, ki bi bilo kot tako predmet nadzora Sodišča v okviru pritožbe (sodba z dne 4. marca 2021, Komisija/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, točka 46 in navedena sodna praksa).

94 Sodišče je zato načeloma glede preizkusa presoje Splošnega sodišča v zvezi z nacionalnim pravom, ki na področju državnih pomoči pomeni presojo dejstev, v okviru pritožbe pristojno le za to, da preveri, ali je prišlo do izkrivljanja tega prava (sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 79, in z dne 14. decembra 2023, Komisija/Amazon.com in drugi, C-457/21 P, EU:C:2023:985, točka 20 in navedena sodna praksa). Izkrivljanje mora biti očitno razvidno iz listin v spisu, ne da bi bilo treba na novo presojati dejstva in dokaze (sodba z dne 3. aprila, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 80).

95 Poleg tega, kadar pritožnik trdi, da je Splošno sodišče izkrivilo dokaze, mora v skladu s členom 256 PDEU, členom 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije in členom 168(1)(d) Poslovnika Sodišča natančno navesti dokaze, ki naj bi jih to sodišče izkrivilo, in dokazati napake pri analizi, zaradi katerih je Splošno sodišče po njegovem mnenju izkrivilo dokaze (sodbi z dne 30. novembra 2016, Komisija/Francija in Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, točka 99, in z dne 28. aprila 2022, Yieh United Steel/Komisija, C-79/20 P, EU:C:2022:305, točka 53).

96 Ob upoštevanju teh opozoril je treba preučiti prvi pritožbeni razlog družb WEPA, ki se nanaša na več izkrivljanj nacionalnega prava in dejstev.

97 V zvezi s prvim delom tega pritožbenega razloga je treba ugotoviti, prvič, da trditev teh družb, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva, ker je menilo, da je BNetzA zavezujoče določila znesek sporne dodatne dajatve, temelji na napačni razlagi izpodbijane sodbe.

98 Iz skupne razlage točk 12, 66, 93 in 99 izpodbijane sodbe, ki se izpodbijajo s to trditvijo, je namreč nedvoumno razvidno, da je Splošno sodišče ugotovilo, da morajo operaterji prenosnega sistema določiti sporno dodatno dajatev na podlagi metode, ki jo določi BNetzA, in da je BNetzA za leto 2012 določila skupni znesek te dodatne dajatve. Ta razlaga izhaja izrecno iz točke 66 navedene sodbe. To, da v točki 12 iste sodbe ni omenjen pridevnik „skupni“, v tem pogledu ni pomembno, saj se je Splošno sodišče v obrazložitvi iste sodbe jasno oprlo na upoštevanje skupnega izhodiščnega zneska. Podobno se je v točki 93 navedene sodbe sklicevalo na določitev izhodiščnega zneska sporne dodatne dajatve za leto 2012, za katerega ni težko razumeti, da gre za celotni znesek, in za naslednje leto na metodo izračuna te dodatne dajatve, ki jo je določila BNetzA. Poleg tega sama omemba „sporne dodatne dajatve, kot jo je izračunala BNetzA (za leto 2012)“, v točki 99 izpodbijane sodbe ne more pripeljati do drugačnega sklepa, saj je to besedilo, čeprav ni natančno, mogoče povsem dobro razumeti kot sklicevanje na skupni znesek te dodatne dajatve, kar potrjuje tudi besedilo celotne izpodbijane sodbe. V preostalem se tudi ta točka 99 sklicuje na metodo, ki jo je določila BNetzA za leto 2013.

99 Iz točk 61, 75 in 123 obrazložitve izpodbijanega sklepa, na katere se sklicujeta družbi WEPA, ni mogoče sklepati drugače. Iz teh točk obrazložitve namreč izhaja, da so morali operaterji prenosnega sistema sicer določiti konkretni znesek sporne dodatne dajatve, vendar je Komisija, tako kot Splošno sodišče, ugotovila, da so morali v zvezi s tem upoštevati okvir in metodo, ki ju je določila BNetzA.

100 Drugič, treba je poudariti, da v delu, v katerem družbi WEPA v okviru te trditve v zvezi z določitvijo sporne dodatne dajatve vztrajata pri manevrskem prostoru operaterjev omrežja, njuna utemeljitev pomeni izpodbijanje presoje dejstev, ne da bi dokazali njihovo izkrivljanje, v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 93 te sodbe, pa presoja dejstev ni v pristojnosti Sodišča v pritožbeni fazi.

101 V zvezi z drugim delom tega pritožbenega razloga je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točki 93 izpodbijane sodbe poudarilo, da je „za drugo leto uporabe ureditve […] bila z […] odločbo BNetzA[iz leta 2011] določena zelo natančna metodo[a] za izračun [sporne] dodatne dajatve“. Dodalo je, da so morali v skladu s to metodo „operaterji prenosnega sistema določiti na eni strani napovedane izgube, ki izhajajo iz [sporne] oprostitve, v primerjavi s polno omrežnino, na drugi strani pa napovedano porabo, da so lahko določili znesek sporne dodane dajatev na kilovatno uro ob upoštevanju prihodkov, ustvarjenih v predzadnjem letu“ in da „so operaterji prenosnega sistema […] morali […] znesek sporne dodatne dajatve vsako leto prilagoditi glede na dejanske finančne potrebe v prejšnjem letu“. Te navedbe v bistvu povzemajo točki 37 in 39 obrazložitve spornega sklepa.

102 V zvezi s tem po eni strani ni sporno, da družbi WEPA ne izpodbijata izrecno tega opisa metode izračuna sporne dodatne dajatve, temveč opredelitev te metode kot „zelo natančne metod[e]“. Tudi če bi bila taka opredelitev napačna, to ne bi vplivalo na analizo te metode kot take, ki jo je opravilo Sodišče. Splošnemu sodišču torej ni mogoče očitati, da je v tem pogledu izkrivilo nacionalno pravo.

103 Poleg tega so v preostalem delu trditve družb WEPA o manevrskem prostoru operaterjev prenosnega sistema pri izračunu sporne dodatne dajatve nazadnje v nasprotju s presojami v točki 123 obrazložitve spornega sklepa, v skladu s katerimi ti operaterji nimajo nobenega manevrskega prostora. Ti družbi tako Sodišče pozivata, naj ponovno preuči metodo določitve sporne dodatne dajatve, kar pa ni v pristojnosti Sodišča v fazi pritožbe, ker ni bilo nobenega izkrivljanja.

104 V zvezi s tretjim delom je treba poudariti, da je Splošno sodišče v točkah 90, 91, 93, 94, 99, 106 in 107 izpodbijane sodbe s sklicevanjem na odločbo BNetzA iz leta 2011 potrdilo ugotovitev Komisije v spornem sklepu, da je mehanizem sporne dodatne dajatve operaterjem omrežja zagotavljal popolno nadomestitev izgub, ki so jim nastale zaradi sporne oprostitve, ker je bil znesek te dodatne dajatve prilagojen znesku sredstev, potrebnih zaradi te oprostitve. Zlasti v točki 94 navedene sodbe je dodalo, da izgube prihodkov zaradi plačilne nesposobnosti, ki jih ekonomsko krijejo operaterji distribucijskega sistema, ne pomenijo izgube prihodkov v smislu zadevne sheme in so upravičene, ker so razmerja med operaterji omrežja in končnimi dolžniki sporne dodatne dajatve zasebnopravna razmerja.

105 S tem je Splošno sodišče ustrezno pojasnilo razloge, na podlagi katerih je zavrnilo trditve družb WEPA glede neobstoja popolne nadomestitve izgube, ki je posledica sporne oprostitve.

106 Z vsebinskega vidika je presoja, da je morala metoda določitve zneska sporne dodatne dajatve, predvidenega v odločbi BNetzA iz leta 2011, omogočiti pokritje vseh stroškov, povezanih s sporno oprostitvijo, dejanska presoja Splošnega sodišča, ki je Sodišče v pritožbeni fazi ne more nadzirati. To velja tudi za posebno vprašanje, ali so bili dejansko vse izgube in vsi stroški v zvezi s sporno oprostitvijo ter neizterljive terjatve, povezane s plačilno nesposobnostjo pasovnih odjemalcev, ki so bili pomotoma upravičeni do sporne oprostitve, kriti s sporno dodatno dajatvijo. Družbi WEPA nista uspeli dokazati izkrivljanja v zvezi s tem.

107 Glede na vse navedeno je treba tri dele prvega pritožbenega razloga, ki sta ga navedli družbi WEPA, v celoti zavreči kot delno nedopustne in zavrniti kot delno neutemeljene. Ta pritožbeni razlog je torej treba zavrniti v celoti.

Drugi pritožbeni razlog v zadevi C-795/21 P in edini pritožbeni razlog v zadevi C-796/21 P

108 Družbi WEPA oziroma Zvezna republika Nemčija z drugim pritožbenim razlogom, navedenim v utemeljitev pritožbe v zadevi C-795/21 P, oziroma z edinim pritožbenih razlogom v zadevi C-796/21 P Splošnemu sodišču očitajo, da je kršilo člen 107(1) PDEU, ker je napačno presodilo, da je sporna oprostitev pomoč, dodeljena iz „državnih sredstev“, v smislu tega člena.

109 Njihova utemeljitev se v bistvu nanaša na tri vprašanja, ki so povezana, prvič, s pravnim merilom, na podlagi katerega je mogoče presojati obstoj ukrepa, dodeljenega iz „državnih sredstev“, drugič, z obstojem obvezne dajatve in, tretjič, z državnim nadzorom.

Pravno merilo, na podlagi katerega je mogoče presojati obstoj ukrepa, dodeljenega iz „državnih sredstev“

– *Trditve strank*

110 Družbi WEPA s prvim očitkom v prvem delu ter z drugim in tretjim očitkom v drugem delu drugega pritožbenega razloga in Zvezna republika Nemčija s prvim delom edinega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču v bistvu očitajo, da je pri presoji državne narave zadevnih sredstev uporabilo napačno pravno merilo.

111 Na prvem mestu, družbi WEPA s prvim delom drugega pritožbenega razloga v bistvu trdita, da je Splošno sodišče v točkah od 77 do 96 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da je sporna dodatna dajatev „dajatev“ v smislu prava Unije in posledično pomoč, dodeljena iz „državnih sredstev“, v smislu člena 107(1) PDEU. Po njunem mnenju je iz sodne prakse Sodišča, ki izhaja zlasti iz sodb z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413), z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi (C-262/12, EU:C:2013:851), z dne 13. septembra 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671), z dne 28. marca 2019, Nemčija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268), z dne 15. maja 2019, Achema in drugi (C-706/17, EU:C:2019:407), in z dne 16. septembra 2021, FVE Holýšov I in drugi/Komisija (C-850/19 P, EU:C:2021:740), razvidno, da taka „dajatev“ obstaja le, kadar država članica enostransko in z oblastvenim aktom naloži naslovniku tega akta obveznost plačila. V točki 77 izpodbijane sodbe pa naj bi se Splošno sodišče oprlo na drugačno in torej napačno merilo, ko je preverjalo, ali je bila sporna dodatna dajatev, ki jo je naložila država, na podlagi zakonske obveznosti v celoti prenesena na končne dolžnike te dodatne dajatve.

112 Poleg tega naj Splošno sodišče ne bi preverilo, ali je imel dolžnik zakonsko obveznost plačila, s čimer ni upoštevalo sodne prakse Sodišča.

113 Na drugem mestu, v okviru svojih pisanj, predloženih Sodišču, so družbi WEPA s tretjim očitkom v drugem delu drugega pritožbenega razloga in Zvezna republika Nemčija izpodbijale točke 62 in naslednje, 76, 79 in 110 oziroma točke od 62 do 64 in 76 izpodbijane sodbe, ker je Splošno sodišče napačno menilo, da sta za ugotovitev, ali imajo zadevna sredstva državno naravo, obvezno breme končnih odjemalcev ali strank in državni nadzor nad denarnimi sredstvi ali upravljavci teh denarnih sredstev lastnosti, ki naj bi bili „del alternative“. Šlo pa naj bi za kumulativni merili, kot naj bi izhajalo iz sodne prakse, ki je razvidna med drugim iz sodb z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413, točke 66, 69, 70, 72 in 75), z dne 28. marca 2019, Nemčija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, točka 72), z dne 15. maja 2019, Achema in drugi (C-706/17, EU:C:2019:407), in z dne 16. septembra 2021, FVE Holýšov I in drugi/Komisija (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

114 Poleg tega družbi WEPA z drugim očitkom v drugem delu drugega pritožbenega razloga zatrjujeta, da mora biti izpolnjeno tretje merilo. Iz sodne prakse Sodišča naj bi tako izhajalo, da je treba ugotoviti dovolj neposredno povezavo med sporno dodatno dajatvijo in državnim proračunom, da bi bilo mogoče sklepati o obstoju pomoči, „dodeljene iz državnih sredstev“, v smislu člena 107(1) PDEU. Niti sporni sklep niti izpodbijana sodba naj ne bi vsebovala nobenih informacij, na podlagi katerih bi bilo mogoče sklepati, da je sporna dodatna dajatev tako povezana z državnim proračunom. Poleg tega naj bi iz ugotovitev Komisije in Splošnega sodišča izhajalo, da niti BNetzA niti kateri koli drug državni organ nista prevzela odgovornosti za popolno nadomestitev izgub prihodkov.

115 Poleg tega je po mnenju Zvezne republike Nemčije razlaga Splošnega sodišča, ki temelji na alternativnih merilih, v nasprotju s točkami od 97 do 109 izpodbijane sodbe, v katerih je Splošno sodišče preučilo obstoj državnega nadzora, čeprav je že ugotovilo obstoj obveznega bremena.

116 Na tretjem mestu, po mnenju Zvezne republike Nemčije tega pristopa Splošnega sodišča ne podpirata niti člena 30 in 110 PDEU, katerih namen je v bistvu odprava in prepoved protekcionističnih ukrepov.

117 Na četrtem mestu, Zvezna republika Nemčija trdi, da je razlaga člena 107(1) PDEU, v skladu s katero bi bilo treba domnevati, da je vsaka dajatev državnega izvora, ne glede na cilje, ki se s to določbo uresničujejo, pravno napačna. Taka razlaga naj bi imela posledico, ki ni predvidena v pogodbah, in sicer da bi vsako reguliranje tržnih cen pripeljalo do uporabe državnih sredstev in bi ga bilo zato v skladu s členom 108 PDEU treba priglasiti. Taka regulacija pa naj bi spadala na področje prostega pretoka blaga in ne na področje uporabe pravil o državnih pomočeh.

118 Komisija izpodbija utemeljenost drugega očitka iz drugega dela drugega pritožbenega razloga, ki sta ga navedli družbi WEPA, in meni, da so prvi del in tretji očitek drugega dela tega pritožbenega razloga ter prvi del edinega pritožbenega razloga, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija, kot taki brezpredmetni.

– *Presoja Sodišča*

119 Družbi WEPA in Zvezna republika Nemčija Splošnemu sodišču v bistvu očitajo, da je uporabilo napačno pravno merilo, da bi ugotovilo, ali zneski, ki izhajajo iz sporne dodatne dajatve, izvirajo iz „državnih sredstev“ v smislu člena 107(1) PDEU.

120 V skladu z ustaljeno sodno prakso morajo biti za opredelitev „državne pomoči“ v smislu člena 107(1) PDEU izpolnjeni štirje pogoji, in sicer da gre za državni poseg ali poseg „iz državnih sredstev“, da ta poseg lahko prizadene trgovino med državami članicami, da navedeni poseg daje selektivno prednost prejemniku tega posega in da ta poseg izkrivlja ali bi lahko izkrivljal konkurenco (sodba z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 31 in navedena sodna praksa).

121 V zvezi s prvim od teh pogojev iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je ukrep mogoče opredeliti za državni poseg ali za pomoč, dodeljeno „iz državnih sredstev“, če je ukrep, prvič, neposredno ali posredno dodeljen iz teh sredstev in, drugič, če je ukrep mogoče pripisati državi članici (sodba z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 32 in navedena sodna praksa).

122 Natančneje glede pogoja, da se prednost dodeli „iz državnih sredstev“, je Sodišče v svoji sodni praksi opredelilo dve merili, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da so sredstva, iz katerih je bila dodeljena tarifna ugodnost na podlagi nacionalne zakonodaje, „državna sredstva“ v smislu člena 107(1) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točke 34, 38, 39 in 42).

123 Na prvem mestu, sredstva, ki se zbirajo s pristojbino ali drugimi obveznimi dajatvami na podlagi nacionalne zakonodaje ter se upravljajo in razdeljujejo v skladu s to zakonodajo, so torej „državna sredstva“ v smislu člena 107(1) PDEU (sodba z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 38).

124 V skladu s sodno prakso Sodišča, v kateri je pojasnjeno to merilo, so zneski, izhajajoči iz dodatka, ki ga je odjemalcem električne energije naložila država, davek na električno energijo in izvirajo iz „državnih sredstev“ v smislu člena 107(1) PDEU. Da bi se sredstva štela za taka, morajo izvirati iz obveznih prispevkov, ki so naloženi z zakonodajo zadevne države članice, ter se upravljati in razdeljevati v skladu s to zakonodajo, ne glede na to, ali mehanizem financiranja *stricto sensu* spada v kategorijo davčnih odtegljajev v nacionalnem pravu. Nasprotno, ni dovolj, da upravljavci omrežja v prodajno ceno električne energije svojim končnim odjemalcem prenesejo dodatne stroške zaradi njihove obveznosti nakupa električne energije, proizvedene iz nekaterih virov energije, po zakonsko določenih tarifah, če to nadomestilo ne izhaja iz pravne obveznosti. V takem primeru se namreč dajatev ne bi mogla šteti za obvezno (glej v tem smislu sodbo z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točke od 34 do 37 in navedena sodna praksa).

125 Na drugem mestu, dejstvo, da so zneski stalno pod javnim nadzorom in torej na voljo pristojnim nacionalnim organom, zadostuje, da se opredelijo za „državna sredstva“ v smislu te določbe (sodba z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 39 in navedena sodna praksa).

126 Merili, navedeni v točkah 123 in 125 te sodbe, sta alternativni merili, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da je ukrep dodeljen iz „državnih sredstev“ v smislu člena 107(1) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES, C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1, točka 42), kar je Zvezna republika Nemčija priznala na obravnavi v odgovoru na vprašanje Sodišča glede področja uporabe sodbe z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES (C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1).

127 Iz tega izhaja, prvič, da je Splošno sodišče v točkah od 62 do 64 in 76 izpodbijane sodbe brez napačne uporabe prava odločilo, da se državna narava sredstev v smislu člena 107(1) PDEU lahko ugotovi z dvema alternativnima pogojema, in sicer, prvič, z obstojem obveznega bremena, naloženega končnim odjemalcem ali strankam in, drugič, z državnim nadzorom nad upravljanjem sistema in zlasti nad skladi ali upravitelji teh skladov. Glede na odgovore Zvezne republike Nemčije na obravnavi, je treba vse trditve te države članice, s katerimi se ta presoja izpodbija, zavrniti.

128 Trditve družb WEPA, da sodna praksa Sodišča ne določa alternativnih meril, temeljijo prav na sodni praksi Sodišča, ki jo je to povzelo v sodbi z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES (C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1), in iz katere je izpeljalo obstoj dveh alternativnih meril. Te trditve so torej prav tako obsojene na neuspeh.

129 Poleg tega je treba v delu, v katerem družbi WEPA zatrjujeta, da bi moralo Splošno sodišče uporabiti pojem „dajatev“, ki se razume kot enostranska določitev obveznosti plačila z oblastvenim aktom, ter merilo glede obstoja dovolj neposredne povezave med državnim proračunom in sporno dodatno dajatvijo, ugotoviti, da v skladu s sodno prakso Sodišča, navedeno v točkah od 123 do 125 te sodbe, nobena od alternativ, ki jih je Splošno sodišče pravilno uporabilo, ne omenja takega pojma niti takega merila. Obstoj obveznega bremena v smislu sodne prakse iz točke 123 te sodbe je treba presoditi ob upoštevanju dejavnikov, navedenih v točki 124 te sodbe. Ti so bili določeni s sodno prakso Sodišča, navedeno v točkah od 55 do 62 izpodbijane sodbe, in povzeti v točkah od 34 do 37 sodbe z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES (C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1), pri čemer se tega ni konkretno izpodbijalo v obravnavanih pritožbah.

Splošno sodišče je ravnalo v skladu s to sodno prakso, ko je preverilo, tako kot je najavilo v točkah 76 in 77 izpodbijane sodbe, ali je sporno dodatno dajatev naložila država in ali je bila ta dajatev z zakonsko obveznostjo v celoti prenesena na končne dolžnike te dodatne dajatve.

130 Drugič, v nasprotju s trditvami Zvezne republike Nemčije Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je v točkah od 97 do 109 izpodbijane sodbe menilo, da je primerno preučiti obstoj državnega nadzora nad sredstvi, zbranimi s sporno dodatno dajatvijo, ali nad operaterji omrežja, potem ko je v točki 96 navedene sodbe ugotovilo obstoj davku podobne dajatve ali obveznega bremena, ki pomeni uporabo državnih sredstev.

131 Res je, da Splošnemu sodišču ne bi bilo treba preverjati obstoja državnega nadzora glede na alternativno naravo dveh meril, ki jih je preverjalo. Vendar Splošnemu sodišču nič ne preprečuje, da bi, zlasti zaradi učinkovitega izvajanja sodne oblasti, svojo utemeljitev nadaljevalo z dodatnimi premisleki, kot so v obravnavanem primeru premisleki v zvezi z obstojem državnega nadzora, tako kot je to storilo Sodišče v točki 41 sodbe z dne 12. januarja 2023, DOBELES HES (C-702/20 in C-17/21, EU:C:2023:1).

132 Tretjič, v delu, v katerem Zvezna republika Nemčija trdi, da bi bila domneva, da je vsaka dajatev državnega izvora, v nasprotju s cilji člena 107(1) PDEU, njena trditev temelji na napačni premisi in napačni razlagi izpodbijane sodbe.

133 Na eni strani, kot je razvidno iz točke 123 te sodbe, „državna sredstva“ v smislu te določbe namreč niso sredstva, zbrana s katero koli dajatvijo, temveč le sredstva, ki so zbrana z obvezno dajatvijo, ki je določena z nacionalno zakonodajo ter se upravlja in razdeljuje v skladu s to zakonodajo. Na drugi strani, kot je bilo navedeno v točki 129 te sodbe, si je Splošno sodišče, kot izhaja iz točk 76 in 77 izpodbijane sodbe, ravno prizadevalo, da bi preverilo, ali je sporno dodatno dajatev naložila država in ali je bila ta dajatev z zakonsko obveznostjo v celoti prenesena na končne dolžnike te dodatne dajatve.

134 Četrtič, v zvezi z utemeljitvijo Zvezne republike Nemčije glede členov 30 in 110 PDEU je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točki 85 izpodbijane sodbe upoštevalo sodno prakso v zvezi s tema določbama v dodatni obrazložitvi, ki jo je uvedlo z besedama „[p]oleg tega“. Iz tega je sklepalo, da ni pomembno, kdo je dolžan plačati dajatev, če se ta nanaša na proizvod ali dejavnost, ki je nujno povezana s proizvodom. Dodalo je, da je torej odločilni element dejstvo, da subjekti, ki so prejeli dajatev, niso samo zavezani k nakupu z lastnimi finančnimi sredstvi, ampak jih je država prav tako pooblastila za upravljanje državnih sredstev.

135 Ker se v tej točki obravnava dodatni razlog, je utemeljitev, s katero se ga kritizira, brezpredmetna.

136 Vsekakor je treba ugotoviti, da se Splošno sodišče na sodno prakso v zvezi s členoma 30 in 110 PDEU ni sklicevalo zato, da bi sporno dodatno dajatev presojalo z vidika teh določb, temveč zato, da bi potrdilo svojo analizo te dodatne dajatve z vidika člena 107(1) PDEU. Zato Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je zamenjalo ločeni pravni ureditvi, ki izhajata iz prvih dveh od teh določb Pogodbe DEU oziroma iz tretje določbe.

137 Nazadnje, kar zadeva trditve družb WEPA v zvezi z neobstojem obveznosti plačila, naložene končnim odjemalcem električne energije, v obravnavanem primeru in neobstojem nadomestitve izgub prihodkov, navedene v točkah 112 in 114 te sodbe, se te trditve nanašajo na preučitev utemeljenosti presoj Splošnega sodišča glede obstoja obvezne dajatve. Zato bodo obravnavane v okviru te preučitve.

138 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba ob pridržku iz prejšnje točke prvi del ter drugi in tretji očitek iz drugega dela drugega pritožbenega razloga, ki sta ga navedli družbi WEPA, in prvi del edinega pritožbenega razloga, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija, zavrniti kot delno brezpredmetne in kot delno neutemeljene.

Obstoj obvezne dajatve

– *Trditve strank*

139 Družbi WEPA z nekaterimi trditvami, navedenimi v točkah 112 in 114 te sodbe, in Zvezna republika Nemčija v drugem delu edinega pritožbenega razloga v bistvu trdijo, da je Splošno sodišče v točkah 78 in od 82 do 89 izpodbijane sodbe napačno uporabilo člen 107(1) PDEU, ker je sporno dodatno dajatev opredelilo kot davku podobno dajatev ali obvezno breme.

140 Družbi WEPA na eni strani Splošnemu sodišču očitata, da ni preverilo, ali je imel dolžnik zakonsko obveznost plačila, s čimer ni upoštevalo sodne prakse Sodišča. Po njunem mnenju ni sporno, da odločba BNetzA iz leta 2011 ne vsebuje take obveznosti in ni naslovljena na uporabnike omrežja, tako da je bila obveznost plačila sporne dodatne dajatve izključno pogodbene narave. Tudi če se domneva, da bi na podlagi te odločbe obstajala obveznost pobiranja sporne dodatne dajatve in njene prevalitve na uporabnike omrežja, naj taka obveznost ne bi zadostovala za ugotovitev uporabe državnih sredstev. Poleg tega naj BNetzA ne bi niti določila zneska te dodatne dajatve niti naj je ne bi pobirala. Nobeno pooblastilo za razpolaganje z zbranimi zneski naj ji ne bi bilo podeljeno.

141 Na drugi strani družbi WEPA trdita, da, kot je razvidno iz ugotovitev Komisije in Splošnega sodišča, niti BNetzA niti kateri koli drug državni organ nista prevzela odgovornosti za popolno nadomestitev izgub prihodkov.

142 Zvezna republika Nemčija trdi, na eni strani, da je Splošno sodišče zlasti v točkah 77, 82, 83 in 85 izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da za odločitev, da je v tem primeru obstajalo obvezno breme, ni bilo odločilno razmerje med dobaviteljem in končnim odjemalcem električne energije, z napačno obrazložitvijo, da se sporna dodatna dajatev ne pobira za porabo električne energije, temveč za uporabo omrežja. Na drugi strani naj bi se Splošno sodišče v točkah 84 in od 86 do 89 navedene sodbe brez vsakršne obrazložitve napačno sklicevalo na obveznost pobiranja in iz tega napačno izpeljalo obveznost plačila sporne dodatne dajatve, predvideno z nacionalno zakonodajo. Ker ni bilo zakonske obveznosti plačila te dodatne dajatve, naj bi bila lahko naložena le na podlagi pravil civilnega prava. Razlogovanje Splošnega sodišča, na podlagi katerega je prišlo do te ugotovitve in tega sklepa, naj bi bilo v nasprotju s sodno prakso Sodišča.

143 Komisija izpodbija vse te trditve in meni, da trditve, ki jih je navedla Zvezna republika Nemčija, temeljijo na napačni razlagi izpodbijane sodbe in sodne prakse Sodišča ter da so v vsakem primeru brezpredmetne.

– *Presoja Sodišča*

144 Kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 123 te sodbe, so sredstva, ki se zbirajo s pristojbino ali drugimi obveznimi dajatvami na podlagi nacionalne zakonodaje ter se upravljajo in razdeljujejo v skladu s to zakonodajo, „državna sredstva“ v smislu člena 107(1) PDEU.

145 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče po presoji sporne dodatne dajatve v točkah od 77 do 95 izpodbijane sodbe v točki 96 iste sodbe ugotovilo, da ta dodatna dajatev vključuje uporabo državnih sredstev. V utemeljitev te ugotovitve je poudarilo, da je bila z odločbo BNetzA iz leta 2011 operaterjem distribucijskega sistema naložena obveznost, da od uporabnikov omrežja poberejo sporno dodatno dajatev in tako ustvarjene prihodke prenesejo na operaterje prenosnih sistemov. Prav tako je menilo, da je mehanizem te dodatne dajatve operaterjem omrežja zagotavljal popolno nadomestitev izgube prihodka zaradi sporne oprostitve, saj je bil znesek navedene dodatne dajatve prilagojen višini sredstev, potrebnih zaradi te oprostitve. Poudarilo je tudi, da je bil ta znesek določen v skladu z metodo iz odločbe BNetzA iz leta 2011, pri čemer je bilo pojasnjeno, da je bil v tej odločbi za leto 2012 določen izhodiščni znesek te dodatne dajatve.

146 Na prvem mestu, družbi WEPA in Zvezna republika Nemčija trdijo, da je Splošno sodišče napačno ugotovilo, da so bili sporno dodatno dajatev dolžni plačevati končni odjemalci, ki so bili poleg tega napačno opredeljeni tako, da so vključevali uporabnike omrežja.

147 Prvič, kar zadeva določitev končnih dolžnikov za plačilo sporne dodatne dajatve, je Splošno sodišče v točki 82 izpodbijane sodbe odločilo, da se ta dodatna dajatev nanaša le na razmerje med operaterji omrežja in uporabniki omrežja, saj se zaračunava zaradi uporabe omrežja in ne zaradi porabe električne energije. V točki 83 navedene sodbe je iz tega sklepalo, da vprašanje, ali so morali dobavitelji električne energije navedeno dodatno dajatev prenesti na končne odjemalce električne energije, ni upoštevno. Po njegovem mnenju so bili namreč končni dolžniki dodatne dajatve uporabniki omrežja, torej dobavitelji in končni odjemalci, ki so bili neposredno priključeni na omrežje, in ne drugi končni odjemalci.

148 S tega vidika sta ugotovitev, da se sporna dodatna dajatev zaračuna kot posledica uporabe omrežja, in ugotovitev, da je treba uporabnike omrežja šteti za končne odjemalce, stvar dejanske presoje. Vendar v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 93 te sodbe, Sodišče ne more preverjati take presoje, če ni nobenega očitka o izkrivljanju.

149 Drugič, kar zadeva obstoj obveznosti plačila uporabnikov omrežja, je iz točk 84 in od 86 do 88 izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče sprejelo presojo Komisije, da je bila z odločbo BNetzA iz leta 2011 operaterjem distribucijskega sistema naložena obveznost pobiranja in prevalitve sporne dodatne dajatve ter da je bilo v tej odločbi določeno, da se prihodki, ustvarjeni s to dodatno dajatvijo, vsak mesec prenesejo na različne operaterje prenosnih sistemov. Iz tega je sklepalo, da je sporna dodatna dajatev, ki jo je uvedel upravni organ z regulativnim ukrepom, obvezna za uporabnike omrežja.

150 Iz dejanskih ugotovitev Splošnega sodišča, ki niso predmet nadzora Sodišča, je tako razvidno, da je bila z odločbo BNetzA iz leta 2011 operaterjem distribucijskega sistema naložena obveznost pobiranja sporne dodatne dajatve od uporabnikov omrežja. Iz dejanskih ugotovitev Splošnega sodišča v točkah 12, 66 in 93 izpodbijane sodbe, ki jih Sodišče ne more nadzirati, tudi izhaja, da je ta odločba določala metodo, po kateri so morali operaterji prenosnih sistemov vsako leto določiti znesek sporne dodatne dajatve.

151 Glede na sodno prakso, navedeno v točki 124 te sodbe, je treba ugotoviti, da zneski, ki izhajajo iz obvezne dajatve, ki je, tako kot sporna dodatna dajatev, naložena z regulativnim ukrepom, ki določa subjekte, tudi če so zasebni, pristojne za pobiranje te dajatve od dolžnikov, prav tako opredeljenih s tem ukrepom, in opredeljuje metodo, čeprav splošno, za določitev zneska te

dajatve in njeno letno prilagoditev, izvirajo iz „državnih sredstev“ v smislu člena 107(1) PDEU. Zlasti ker ta dajatev izvira iz regulativnega ukrepa, ki operaterjem omrežja nalaga, da jo pobirajo, ni mogoče trditi, da je ta dajatev zgolj posledica prakse.

152 V zvezi s tem ni pomembno, da regulativni ukrep določa le obveznost operaterjev omrežja, da pobirajo sporno dodatno dajatev, ne da bi izrecno določil obveznost uporabnikov omrežja, da to dodatno dajatev plačajo. Polni učinek zakonske obveznosti pobiranja te dodatne dajatve namreč nujno pomeni hkratno obveznost dolžnikov, da jo plačajo.

153 Na drugem mestu, kar zadeva nadomestitev stroškov, nastalih zaradi sporne oprostitve, ki ga navajata družbi WEPA, je treba spomniti, da je Splošno sodišče s sklicevanjem na odločbo BNetzA iz leta 2011 v točkah 90, 91 in 94 izpodbijane sodbe potrdilo ugotovitev Komisije v spornem sklepu, da je mehanizem sporne dodatne dajatve operaterjem omrežja zagotavljal popolno nadomestitev izgub, ki so jim nastale zaradi sporne oprostitve, ker je bil znesek te dodatne dajatve prilagojen znesku sredstev, potrebnih zaradi te oprostitve.

154 Kot je bilo že poudarjeno v točki 106 te sodbe, je presoja, da je morala metoda določitve zneska sporne dodatne dajatve, predvidena v odločbi BNetzA iz leta 2011, omogočiti pokritje vseh stroškov, povezanih s sporno oprostitvijo, dejanska presoja Splošnega sodišča, ki je Sodišče v skladu s sodno prakso iz točke 93 te sodbe v pritožbeni fazi ne more nadzirati, če ni očitka o izkrivljanju.

155 Glede na zgoraj navedeno je treba trditve družb WEPA in drugi del edinega pritožbenega razloga Zvezne republike Nemčije zavreči kot delno nedopustne in zavrniti kot delno neutemeljene.

Državni nadzor

– *Trditve strank*

156 Družbi WEPA s prvim očitkom v drugem delu drugega pritožbenega razloga in Zvezna republika Nemčija s tretjim delom edinega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču v bistvu očitajo, da je napačno uporabilo pravo, ko je razsodilo, da obstaja državni nadzor nad sredstvi, ustvarjenimi s sporno dodatno dajatvijo.

157 Komisija meni, da sta ta prvi očitek in ta tretji del neutemeljena in v vsakem primeru brezpredmetna.

– *Presoja Sodišča*

158 Kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točkah od 122 do 126 te sodbe, obstoj pristojbine ali drugih dajatev, ki so obvezne na podlagi nacionalne zakonodaje ter se upravljajo in razdeljujejo v skladu s to zakonodajo, ter obstoj državnega nadzora nad zadevnimi zneski pomenita dve alternativni merili, na podlagi katerih je mogoče določiti, ali gre za „državna sredstva“ v smislu člena 107(1) PDEU.

159 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče v točki 96 izpodbijane sodbe ugotovilo, da sporna dodatna dajatev pomeni davku podobno dajatev ali obvezno breme, ki vključuje uporabo „državnih sredstev“, v smislu te sodne prakse. Kot je razvidno iz točk od 144 do 155 te sodbe, družbi WEPA in Zvezna republika Nemčija niso uspele dokazati, da gre pri tej ugotovitvi Splošnega sodišča za napačno uporabo prava.

160 Že ta ugotovitev zadostuje, da se šteje, da je bil zadevni ukrep dodeljen iz državnih sredstev v smislu člena 107(1) PDEU, ne da bi bilo treba preveriti, ali so bili zadevni zneski pod državnim nadzorom.

161 Zato sta prvi očitek iz drugega dela drugega pritožbenega razloga, ki sta ga navedli družbi WEPA, in tretji del edinega pritožbenega razloga, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija, brezpredmetna.

162 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je treba drugi pritožbeni razlog, naveden v utemeljitev pritožbe v zadevi C-795/21 P, in edini pritožbeni razlog, naveden v utemeljitev pritožbe v zadevi C-796/21 P, v celoti zavrniti.

163 Ker so bili vsi pritožbeni razlogi, navedeni v utemeljitev glavnih pritožb v zadevah C-795/21 P in C-796/21 P, zavrnjeni, je treba ti pritožbi v celoti zavrniti.

Stroški

164 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da kadar pritožba ni utemeljena, o stroških odloči Sodišče. Člen 138(1) in (2) tega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, določa, da se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki in da, če je neuspelih strank več, Sodišče odloči o porazdelitvi stroškov.

165 V tej zadevi družbi WEPA in Zvezna republika Nemčija niso uspele z vsemi svojimi predlogi v zvezi z glavno pritožbo v zadevi C-795/21 P in glavno pritožbo v zadevi C-796/21 P, Komisija pa ni uspela z vsemi svojimi predlogi v zvezi z nasprotnima pritožbama v teh zadevah.

166 V teh okoliščinah je treba na podlagi pravične presoje okoliščin obravnavane zadeve odločiti, da vsaka stranka nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Glavni pritožbi in nasprotni pritožbi se zavrnejo.**

2. **Družbi WEPA Hygieneprodukte GmbH in WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, Zvezna republika Nemčija ter Evropska komisija nosijo svoje stroške.**

Podpisi